

И годишње доба харања куге слаже се са временом у коме су најбољи услови за размножавање бува. Да је вашљивост била раширена код нас и да је било много бува, сведочи постојање рецепата за лечење вашљивости и против бува. У нашем најстаријем тераписком кодексу (Ходошки кодекс, XIV век), спомиње се рецепт против бува. За време куге у Црној Гори 1770—1771, у Срему 1795—1796, као и епидемија 1792—1798 и 1813 године у Београдском Пашгалуку, куга је највише беснела у летњим месецима, али је било тешких инвазија и у зимским месецима. Услед збијености становништва, сасвим је разумљиво да су за време зиме постојале добре могућности за инфичирање.

Из свега овога произилази да су епидемије куге у Црној Гори биле преносене директним контактом или преко инсеката, док за појаве епидемија преко инфичираних глодара (пацова) не постоје подаци у нашим сачуваним документима.⁴⁷

Р. В. Катих

ЛАЖНА ПОВЕЉА ЦАРА СТЕФАНА ДУШАНА МИХАИЛУ ПЛАМЕНЦУ

Пред прошли рат налазила се у приватним рукама у Херцеговном једна, како се на први поглед види, лажна повеља цара Душана, издата тобоже војводи његове гарде Михаилу Пламенцу из Крешева. Повеља је написана на пергаменту, нагрисаном од мољаца, латинским језиком, са многим погрешакама и особеностима, неким блиједим мастилом. Ми смо је у своје доба вјерно преписали с оригинала, те је овдје објављујемо:

»Stephanus Nemagna pro Dei Gratia Imperator et Rex Rassie et Croatiae.

Habemus fundacte information¹ quod Nobilis Familia Plamenaz ex Crassano (Cressevo?) Regni Nostri Serviae Mihailos Plamenaz est Persona fidelis et valoris in Armis ideo ellegimus in Vojvodam Guardiae Nostrae ut cum sua abilitate uti debeat vita sua durante. Ex Nostro Erario corrispondatur ejusdem² Vojvoda Mihailo Plamenaz solitam men sualem pagam ut gaudeat alios Ufficiales³ onores et praerogative⁴ omnes spectantes ejus gradum.

Ab omnibus pro tale debet esse agnoscitus et respectatus et presente Nostro Diploma debet esse consegnatus⁵ supradictus Vojvoda Mihailo Plamenaz pro se et sua Nobili Familia sic. . .

⁴⁷ Овим желим да изразим захвалност Р. Ковијанићу и Славку Мијушковићу на помоћи коју су ми указали у раду приликом прикупљања грађе за овај рад у Которском архиву.

Горе означене ријечи у латинском тексту требало би да гласе:

1) Fundatam informationem; 2) eidem; 3) ut gaudent alii officiales; 4) praerogativas; 5) insignitus.

Ex Nostra Residentia Capitali Rasiae die XXII mensis Maji
MBCCV

Stephanus Nemagna Im: et Rex

Nicos: Conas Minr. S: Im: et Re: Majestatis”

У нешто слободнијем преводу текст би, након преведених главнијих исправака, гласио овако:

„Стефан Немања, по милости божјој цар и краљ Рашке и Хрватске.

Имамо поуздана обавјештења да је Михаило Пламенац из Крешева (?), из наше Краљевине Србије, особа вјерна и храбра на оружју, стога га изабирамо (постављамо — П. Д. Ш.) за војводу наше гарде (тако) да се тим (титулом — П. Д. Ш.) може служити док је год жив. Нека му се из наше благајне издаје обична мјесечна плата као што уживају и остали стужбеници (као и нека ужива) све части и преимућства која се односе на његов чин. Као такав мора да буде од свих признат и поштован и овом нашом повељом треба да буде одликован горе речени војвода Михаило Пламенац за себе и своју племениту породицу. Тако.

Из наше главне резиденције у Рашкој дана XXII мјесеца маја MBCCV.

Стефан Немања цар и краљ
Никола Конас министар Њ. Царског и
Краљевског Величанства“

Не улазећи у детаљније разматрање ове лажне повеље, напомињемо да је мастилом, којим је она написана, исписан само први римски број датума: М, а другом руком и другим (црним) мастилом је касније додато: BCCV Тако је изашао један датум који се не може лако прочитати ни разумјети.

Иако се на први поглед по свему види да је ова повеља незграпан фалсификат, каквих је било у прошлим вијековима у нашим јужним приморским крајевима приличан број, којима се у своје вријеме бавио Иларион Руварац и о којима је писао Ст. Станојевић (Глас СКА, CLXIX, 1936, стр. 15—48) и Н. Радојчић (прилози XVIII, 1—2, 1938, стр. 342—356) и други, ипак сматрамо да треба да буде објављена, не би ли се, између осталог, тачније утврдило вријеме и сврха њеног постанка и установило лице којему би повеља била издата.

Петар Д. Шеровић